

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรและภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางพุทธศาสนากับภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ รวมทั้งศึกษาความสามารถในการพยากรณ์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุกลุ่มนี้โดยใช้ลักษณะทางพุทธศาสนาช่วยในการทำนาย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ ในพื้นที่ 10 หมู่บ้าน ของอำเภอ แม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 134 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลลักษณะประชากรของผู้สูงอายุในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ แบบวัดลักษณะทางพุทธศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วยความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา และวิถีชีวิตแบบพุทธ ของ ดวงเดือน พันธุมนาวัน และคณะ (2540) และแบบคัดกรองภาวะสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ของ นุสรานามเดช (2539)

ผลการวิจัยพบดังต่อไปนี้

1. ลักษณะประชากรผู้สูงอายุในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ลักษณะทางพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางด้านลบกับภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจาก เอชไอวี/เอดส์ (คะแนนภาวะสุขภาพจิตสูง หมายถึง มีสุขภาพจิตที่ไม่ดี) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
3. ลักษณะทางพุทธศาสนาสามารถพยากรณ์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์ได้ถึง 2 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

The purpose of this research was to study the correlation between population characteristics and mental health status of elderly persons in HIV/AIDS affected families, the correlation between characteristics of Buddhism and mental health status of elderly persons in HIV/AIDS affected families, including the potential of using the characteristics of Buddhism to predict the mental health status of elderly persons in HIV/AIDS affected families. The samples were 134 elderly persons aged 60 years and older who live in HIV/AIDS affected families in 10 villages of Mae Wang district, Chiang Mai province. There were 3 tools used to conduct this research: (1) population characteristics questionnaires of elderly persons in HIV/AIDS affected families, (2) *The Characteristics of Buddhism Questionnaire* composed of Buddhist belief, Buddhist practice and Buddhist life style by Duangduan Phantumawin (1997), (3) and *The Mental Health Status of Elderly Persons Questionnaire* by Nussara Namdej (1996).

The results of study were as follows.

1. There was no correlation between the population characteristics of elderly persons in HIV/AIDS affected families and their mental health status.
2. The characteristics of Buddhism had inverse correlation with mental health status of elderly persons in HIV/AIDS affected families (The high score of mental health status from the questionnaires shows that the elderly persons have weak mental health) at statistical significance .01
3. Two characteristics of Buddhism: Buddhist believes and Buddhist practice could predict the mental health status of elderly persons in HIV/AIDS affected families at statistical significance .05